

MAGYAR ÉLETÜNK KÉRDÉSEI

Az Erdélyi Párt országos programja.

A Kolozsvári Ősi Betűt Újja alakított termében, ahol az 1848-iki szabadságharc lelkesedésének kimondott Erdélyi unióját Magyarországgal, — május 28-án nagyjelentőségű gyűlésre jött össze Erdély magyar sága, hogy megválassza a párt országos elnökét, és kifejtse az országos programot. A párt országos elnöke gr. Teleki Béla képviselő lett, akit igazí Erdélyisége, népszerűsége, Erdély sajátos érdekeinek meggyőződéses védelme tesz méltóvá az elnöki tisztségre. A mindvégig lelkes bangulatban megtartott gyűlésen a párt országos programját ismertették, amelyet főbb vonásaiban az alábbiakban közlünk.



TELEKI BÉLA GRÓF

I. Az ezeréves Magyarország testéről leszakított és két évtized idegen uralomnak tűzpróbáját kiállt erdélyi magyarság a kisebbségi sora megpróbáltatásaitan megacélozódott erkölcsi erejét és elszánt akarattal az erős és független Magyarország felépítésének szolgálatába kívánja állítani.

Semmi áldozattól nem riadunk vissza, hogy honvédségünk Magyarország örök jogainak érvényesítésére irányuló történelmi feladatainak elejét tehesse.

II. A Kárpátok koszorúza ezeréves magyar földet magyar élettérnek tekintjük, hogy e földön minden magyar ottthon, munkát, kenyeret találjon. Testvéri ragaszkodással gondolunk a déli-keleti magyarokra, s a kiűzött és hozzáink menekült magyar véreinket a magyar konyert testvériesen megosztjuk. A Kárpátokon túli magyarokat sürgősen haza kell telepíteni.

III. Követeljük a korszerű szociális szellemet az állambiztarsásban, a közigazgatás reformját és a bürokratizmus felszámolását. A közeleli tisztesség érdekében a legszigorúbb összeférhetlenségi törvényt. Akarjuk a társadalmi és hivatali élet formáinak egyszerűsítését, valamint visszatérést az egyszerűbb, ősi magyar életformához.

IV. A kiegyensúlyozott nemzeti társadalom megvalósulásának alapfeltétele a népi és munkásszótály intőzményes megerősítése és védelme, az élet lehetőségeitől visszaszorított iparos- és kereskedőtársadalom fejlesztése. Hathatós családvédelmi intézkedéseket szorgalmazzunk, hogy a családalapításnak anyagi akadályai ne legyenek. A nemzet jövője szempontjából létkérdésnek tekintjük a gyermekszaporodás fokozását, követeljük a sokgyermekes családok megsegítését és előnyben részesítését az elhelyezkedés, az adózás és a nevelés terén. Fontosnak tartjuk a nyugdíj és aggrkori biztosítás minden foglalkozási ágra való kiterjesztését s a hadirokkantak és a munka rokkantjainak méltó gondozását. Az állam szociális gondoskodását igazságos, méltányos és egyszerű adórendszerrel kell alátámasztani. Az örökösödési adórendszer reformját sürgetjük. Kívánjuk az igazságszolgáltatás megerősítését és olcsóbbá tételét.

V. Nemzeti vagyonunk tekintjük a földet és a

tököket. Nemzeti érdekek tekintjük a munkát és a lemet s ezért szabadságot és megbecsülést követelünk számunkra.

A magyarellenes román földbirtokreform vizsgálata Erdélyben elsősorú feladat. De egyet magyar viszonylatban is a földreform és a telek segítségével új birtokrendszert kell kialakítani. Kívánjuk tehát az önálló lékalappal rendelkező gazdák számának nagyarányú gyarapítását, a birtokok méltányos kiegészítését, a földnélküliek háhozjuttatása céljából új kisbirtokok létesítését.

Kívánjuk az örökösödési jog reformját, kivánjuk a gazdasági népméltóság kiegészítését és elmélyülését. Kívánjuk a töke és munka viszonyának sürgős, méltányos és igazságos rendezését, a munkaidő és bért méltányos szabályozását, megfelelő munkakalkulációk bevezetését.

A tisztességes magyar kisipar és kiskereskedelem számára hathatós támogatást igénylünk.

Biztosítani kívánjuk a felsőbb iskolákból az életbe kilépő értelmiségi ifjúság elhelyezését. Követeljük az álláshalmozás megszűntetését.

VI. A nemzetnevelés céljait szolgáló magyar nevelődeszkatékat küzdünk és kívánjuk a legszélesebb körű magyar nevelésnek gyors és bürokratizmus megszervezését. Kívánjuk újabb mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi elemi, középiskolák és otthonok felállítását.

A nevelésügy terén az erdélyi magyar egyházi hitvallásos iskoláink több évszázados multra tehetnek vissza. Eppen ezért azt kívánjuk, hogy ezek iskolák bőrséges állami támogatással megerősítve tovább fejlődjenek.

VII. Keresztény Magyarországot küzdünk, a kisebbségi soraiban világosan felismertük az egyházi erkölcsiépítő, társadalomszervező és nemzeti műveltséget ápoló döntő hivatását. Az egyházaknak a szerepét az egész országban támogatni és biztosítani kívánjuk.

VIII. A román uralom alatt az erdélyi magyarság testéről önként levált zsidósággal szemben helyetünk és sürgetünk minden olyan törvényes és méltányintézkedést, mely a kérdés általános európai rendezését a zsidóságok a nevelés, közvelnemenyítés és jogszolgáltatás területeiről teljesen kizárja. gazdasági életben pedig sürgős módot nyújt a hogy helyüket magyar szakemberek foglalhassák át.

IX. A magyar államnezmét magáévé tevő román nép számára biztosítani kívánjuk nyelve hasznát a közoktatásban, közigazgatásban és a bíróságok egyházi megbecsülését, a munka szabadságát, a politikai és gazdasági érdekeinek védelmét, politikai jogai gyakorlását, a mindezeket csak olyan mértékben, amilyenben romániai magyarság jogokkal rendelkezik.

X. A Székelyföld szerves bekapcsolódását követjük az anyaország testébe. Meg akarjuk állapítani, hogy a székely népfőlése a Kárpátokon túli csapódják le és a belső Erdélybe akarunk letelepedni az elvándorlókat. Azonnal meg kell kezdenünk a székelyföldi vasúti hálózat kiépítését, úttak és vízi fejlesztését, repülőterek létesítését, a Székelyföld gazdasági és gazdasági kérdéseinek megoldását. A leti magyar határ biztonságát érdekében a székely határvidékek szerves felújítását sürgetjük.

A „Magyar Nép“ külpolitikai szemléje



Kréta, mely halálos ítéletet ir... Múlt számunkban ezen a helyen megírtuk, hogy a Földközi angol tengeri aradom három fontos gőpönt egyike Kréta szigete, Azólia, mint tudjuk, az történt, hogy az eddigieket is felülmúló pártlan vakmerőséggel és lendülettel, a német haderő a levegőből meglámadta Krétát és „légi áttöréssel” hatalmába kerítette rövid pár nap alatt a sziget egész nyugati részét, annak fővárosával együtt. A katonai szakértők egyértelmű megállapítása szerint a krétai harc kimenetele az angol tengeri és a német légi harcának végeredményétől függ. Ha így van, akkor a harc máris eldőlni látszik vehető. A német légi erő föltételeen a Kréta valamennyi repülőterének, az angol vadászgépek eltávolításától Krétából, mert nincs repülőterük, s ha még megemlíthetjük, hogy az angol hadiflotta a krétai tengeri csatában elvesztette — épen Viktória angol királyné születésének 122-ik évfordulóján — az angol tengeri haderő, sőt a tonig legnagyobb hadihajóját, a Hood (Hud) nevű 42.100 tonnás páncélos, s egyéb nagyszámú angol hadi és más hajók temetője lett a Földközi-tenger: akkor túlzás nélkül meg lehet állapítani, hogy a Földközi-tenger keleti medencéjének angol hadereje az elmúlt napok alatt a Kréta körüli vizeken halálos csapást szenvedett. Az angol Földközi-tengeri flottának már csak roncsai vannak meg, s biztosak voltunk benne, hogy mire lapunk közönsége ezeket a sorokat olvassa, akkorra már egész Kréta szigete német kézben lesz. Ez már meg is történt. Kréta szigetén már a német birodalmi lőhőgő leng és Anglia elvesztette Földközi-tengeri támaszpontjainak tőfán legfontosabbját.



Német-francia béke. Most már kétségtelennek lehet venni, hogy Franciaország véglegesen felszámolta az úgynevezett „antant” szövetséget és véglegesen Németország mellé áll az új Európa elrendezésének fontos munkájában. Akik eddig kétkeltek a harmadik birodalom (a nemzeti szocialista Németországot nevezik így) diplomáciai ügyességében és győztes mérsékletében, azok

most bámulva szemlélhetik a tény, mely Franciaországot önként a győztes Németország oldalára állította. Ez a gondolat nem a győző erőszakosságából fakadt, hanem a francia lélek keserű kiábrándulása a múltból s az életet és becsületet ígérő jövőbe vetett reményességének valóságérzete. A győző nagylelkű volt s ezt a legyőzött hátlasan vette s levonta a természetes következményeket. Franciaország helyettes miniszterelnöke megmondotta, hogy a győztes német birodalom 1940. júniusában porrá zúzhatta volna Franciaországot és letörölthette volna a világ térképéről. De nem tette. Ez a gesztus óriási hatást váltott ki a porig alázott francia lélekből, mely belátta, hogy a győző kardja nem csak sebezni, de gyógyítani is tud.



Mit csinál most Amerika? Az Egyesült Államok elnökének beszédét nagy érdeklődéssel várta a világ. Nem azt kapta, amit várt. Nem hadüzenetet, nem határozott beavatkozást, nem hajókaravánok küldését és nem tengeri járőrtevékenységet, hanem csupán hadikészültségre való helyezkedést, — mindenesetre a németektől való védekezés érdekében. Úgy látszik, a háborús hírvérés makkacs erőfeszítései sem tudták elzárni a világ közvéleménye elől azt a tény, hogy az amerikai közvélemény 80%-a nem akarja a háborút. Lindbergh, Weller és más komoly amerikai politikusok nem győzik eléggé hangoztatni, hogy Amerikának nincs erre a háborúra szüksége. Részint, mert senki se fenyegeti, mert nincs felkészülve a háborúra. Az elnök beszédét tehát kétségtelenül befolyásolta a többségi közvélemény, s azért nem beszélt teljes nyíltsággal a háborús beavatkozás mellett. De talán az elnökkel is többet mond az újzélandi miniszterelnök nyilatkozata, mely Angliának szól, hogy hat hónap kell, amíg Angliára gondolhatnak, s a következő hat hónap, hogy maguk is felkészüljenek a háborúra. Ez tizenkét hónap, egy kerek esztendő. Egy esztendő alatt pedig sok minden történhetik a harc-tereken, ahol nem ismerik többé az álló harcot, s ahol a német haderő egyik meglepetést a másik után szerzi az örökös védekezésre kárthatóztatott ellenségnek. Manapság hátlátlan dolog volna politikai vagy stratégiai jövődömondónak felesapni, de valahogyan úgy kezd alakulni a dolog, hogy Amerika hovatovább elméletet csinál a háborúból, mely mindenképen csak haszon lesz neki, ha nem avatkozik bele. (—dr.)

TELEKI PÁL mondja:

Veg kell állapítanunk azt a megnyugtató tanulságot, hogy hadseregünkben megvan a lélek. Ezt meg is mutatjuk, s hogy megmutattuk, annak igen nagy jelentősége van. Láthatjuk, hogy a világ közvéleménye egyre becsüli a magyar hadsereget.

KÜLFÖLD

Temesvár „szabad város” lett. A temesvári városháza kapuján a napokban függesztették ki az első rendeletet, amely a román szöveg mellett azonos nagyságu betűkkel nyomtatott német szövegezést tartalmaz. A német szöveg alatt a rendelet kihoesátójaként „Der Bürgermeister der Freistadt Temeschburg”, vagyis „Temesvár szabad város polgármestere” szerepel. A szerb Bánat német katonai megszállás alatt áll, míg a közigazgatást a német népcsoport vette át.

Az utolsó évben Amerika ötmillárd dollárt fordított fegyverkezésre. Morgen-thau amerikai pénzügyminiszter közölte, hogy az Egyesült Államok 1940 június 1-től ötmillárd dollárt fordított hadfelszerelési célokra. A havi kiadások ezidőszent 500 millió dollárba emelkedtek, de később elérik a kétmillárdot. Eddig hárommillárdot adtak ki, amiből 1,8 millárd a hadügyminisztérium és a tengerészet kiadásaira esik.

Nagy gyakorlatot tart az orosz hadsereg. Az orosz hadsereg a Don folyó környékén nagy katonai gyakorlatokat tart.

Frország nem enged sorozni. De Valera, Írország miniszterelnöke a parlamentben beszédet mondott az Anglia által tett ajánlatra nézve az ír sorozás elrendelését illetőleg. Kijelentette beszédében, hogy nem képzeli az egyéni szabadság ellen nagyobb mérvűvel, mint valakifői azt követelni, hogy olyan országért harcoljon, amelyhez nem tartozik hozzá. S ha Anglia ezt mégis erőszakolná, akkor az egész ír nép ellenállásával találná magát szemben. Az angol kormány le is mondott erről a szándékáról.

Emigránsok az angol hadseregben. A palesztinai határról a beenszüllött angol csapatokat visszavonták, s helyettük lengyeleket és cseheket vezényeltek Sziria határára. Ennek az az oka, hogy az angolok attól tartanak, hogy a beenszüllött arab csapatok az ellenség oldalára állanak.

Már az angol kormány tanácsadója is menekül. Sir Róbert Wansittart, az angol kormány diplomáciai tanácsadója lemondott állásáról. A lemondást az angol külügyminiszter elfogadta. A hír feltűnést keltett, mert a tanácsadó még csak 60 éves, tehát nem olyan idős, hogy további jó tanácsokat ne adhatna még Angliának.

Amerika és Németország valódi szándékai. Pápen ankarai német nagykövét az egyik nagy svájci lap külön tudósítója előtt tett nyilatkozatában kéjtelmette, hogy ha majd Amerika felismeri Németország valódi szándékait, be fogja azt látni, hogy a jelenlegi háború céltalan. Egy másik kérdésre kijelentette azt is, hogy Németország rokonszerve az arabokkal és segíteni akar nekik.

A külföldi követei az új francia fővárosban. A francia kormány német követelésre intézkedett, hogy az eddig Párisban tartózkodó külképviseletek hagyják el Párisot és menjenek Vichybe, az új székhelyre. Párisban ezeknek a képviselőknek semmi diplomáciai feladatuk nincs, ellenben olyan dolgokkal foglalkoznak, amelyek a külképviseletnek semmi köze nincs. Ezt a német követelést az tette szükségessé, hogy már a múlt évben több oly északamerikai követési tisztviselőnek kellett eltávoznia Párisból, akik kémkedési ügybe keveredtek.

Öngyilkos lett az iraki déli angol hadsereg parancsnoka. A bagdadi rádió jelentette, hogy Geer angol ezredes, a Basra iraki kikötőben, lévő angol hadsereg parancsnoka öngyilkos lett azok miatt a súlyos veszteségek miatt, melyeket az angolok az iraki angol csapatfőparancsnok által vezetett iraki támadás következtében szenvedtek.

Az ismeretlen német harci módszer. A külföldi lapok egyöntetűen a legnagyobb érdeklődés hangján írnak arról a harci módszerrel, mellyel a német haderő Kréta ellen a támadást megindította. Az ejtőernyős ugáras ugyanis különlegesen szerkesztett újfajta ejtőernyők segítségével történik, melyekkel nemcsak könnyű gyalogsági fegyvereket, hanem nagy mennyiségű hadianyagot, sőt meg lehetőségen nagy lövegeket is lehet juttatni a földre.

Hitler és Mussolini találkoztak Brenneren. A Duce és a Führer, Ribbentrop és Ciano külügyminisztere jelenlétében hétfőn találkoztak Brenneren. Több óra hosszat tárgymegbeszélést folytattak a posztikus helyzetéről. A megbeszélések szíves baráti légkörben folytak az és szövetséges államok kormányfőinek teljes nézetazonosságával végződött. A Führer és a Duce hétfő megbeszélésének külsőégeiről a következő részletek váltak ismeretessé: Az összesen, több mint 5 óra hosszat tartó megbeszélés, amely a két kormányfő tizedik találkozója volt, a két külügyminiszteren kívül részt vett Keitel tábornagy, a német hadsereg főparancsnokság vezetője és Cavalleri tábornok, az olasz hadsereg vezérkari főnöke. A megbeszélést a 2 órákban szűk körben elfogyasztott közös villásreggeli szakította félbe. A villásreggeli után voltak részt Keitel és Cavalleri tábornokok is a maguk részéről alkalmuk nyílt, hogy a szíves fegyverbarátság szellemében megbeszélést folytassanak a német és olasz katonai együttműködésről. Német részről ott voltak még a találkozáson Dietrich 1. rodamli vezérőrnagy, Bormann birodalmi miniszter, Bismarck herceg a vet, római német ügyvivő és a Rintelen római német katonai attasé, olasz részről pedig Alfieri berlini olasz nagylövél, Gambin tábornok, az olasz hadsereg vezérkari főnöke, Verras tábornok, Berlini olasz katonai attasé és Eisner Csehszlovákia olasz külügyminisztérium prabok főnöke. A megbeszélések a telegyhatalmak Földközi tengeri, Észak-Afrikai sikeres hadműveleteknek jegyében álltak a szempontjaitokrétai harc befejezése volt. Rómában a meglepetés erejével hatott a Duce és a Führer találkozója. A találkozó titokban tartották és a sajtó és a közvélemény csak a hétfő délutáni hivatalos közleményből szerzett aritudomást. Római körökben a leutóbbi események után kialakult katonai helyzet következményeként tartják a találkozást. A Földközi-tergeri csapat első szakaszának befejezése után természetesen érthető, hogy a két vezér a további és a digitálnál is nagyobb jelentőségű

besemények előtt szükségesnek láta a személyes eszmecsereit. Szóba került a közel-keleti és távol-keleti ügyet egész kérdéskörében és Amerikában az álláspontja. Nagyfontosságú témák történtek s ezeket az események fejlődése más nemsókára felveti.

A német és olasz csapatok teljesen megölték Kréta szigetét. Alig 10—12 nappal ezelőtt történt, hogy a német és olasz csapatok meglepetésszerűen megjelentek Kréta sziget nyugati részén és ott megvetették lábukat. Később újabb csapatokat küldtek a szigetre. A német és olasz csapatok a támadásuk során résztvettek a szárazföldi, légi és tengeri erők és előnyomulásuk oly gyorsan történt, hogy a 280 km. hosszúságú és 20—40 km. szélességű szigetet alig néhány nap alatt elfoglalták. A harcban résztvettek az olasz csapatok is, akik az olasz kézbe került Rhodos szigetéről indultak Kréta sziget keleti felén szállták partra. A két hadsereg csapatai összeközték egymással és az egyesülés után teljesen megölték a szigetet az ellenségtől. A németek ezer angol és görög foglyot ejtek, rendkívül nagy hadizsákmányt szereztek, azok közül kiszabhattak néhány ezer olasz hadifoglyot akiket a görögök az albániai erőkben fogtak el és a krétai hadifoglyorokban helyezték el. Rövid időn belül bizonyára meg fogják is, hogy a tengelyhatalmak, különösen Angliát az európai szárazföldön teljesen kiszorították, holnap újabb csapatot mérni Angliára.

Az oroszok többé hős „visszavonulás”-ra nem engednek. A németek ellen végrehajtott meglepetésszerű német támadás kapcsán a angol lapok azt írják, hogy talán az oroszok esetében, amikor az angol katonák a saját életükkel kénytelenek megvédeni a főnök-főnök megígért biztonság komédiájáért. Most az oroszok a visszavonulás lehetőségét tartják meg. Nagybritanniának magának kell megvédenie, s főbb nem letelepítendő népeket ágyúállásokra felvezetni.

HIREK

A MAGYAR VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTER CSIKSOMLYÓN.

Nem igen tudnak a tegőregebb székely atyjait se visszaemlékezni arra, hogy valaha magyar miniszter Csiksomlyón járt volna, sőt pontosan a pünkösdi búcsún vett volna részt. Ez a ritka eset most megtörtént. Hóman Bálint magyar vallás- és közoktatási miniszter, akinek rendkívül és állandó hivatali elfoglaltsága közismert, időt szorított arra, hogy az idei pünkösödöt Csiksomlyón töltsse, ahol a katolikus székely nép ezrelékének évenként és segédlettel körkörös székelyek csodatornájára jár. Bizonyos, hogy a miniszternek olyan élményben volt ezalkalommal része, amióled életében talán nem is találkozott. A katolikus székelyek úgy érezték, hogy a magyar miniszter ezzel a látogatással különösképpen megtisztelték őket. Ennek a figyelemnek a visszajárása akart tehát lenni az a meleg és lelkes fogadtatás, melyben részestettek. Az egyházmegye püspöki helytartója ez alkalommal meghívta a miniszter fogadására az erdélyi római katolikus státusgyűlés valamennyi tagját, egyháziakat és világiakat, akik a státusi igazgatótanács vezetése mellett lélekben ünnepelték a minisztert. A székely falvak katolikus népe csak úgy özönlött a búcsúra, s a magyar vallás- és közoktatási miniszter megannyival állapíthatta meg magában, hogy amely népben annyi megpróbáltatás ellenére is akkora a mély és eleven hit, az megérdemli az életet, megérdemli az Isten áldását, de megérdemli a kormányzat földi támogatását is, amiben — valljuk meg — a világháború előtti idők kormányai részéről édeskeves része volt...

Bárdossy miniszterelnök Rómába utazott. A miniszterelnök és külügyminiszter pünkösdi hétvégén több magasrangú államférfi kíséretében Rómába utazott. Bár ez az utazás már áprilisban elő volt irányozva, erről csak a bevaltoított tudtak és most, amikor a háború a döntő fordulatához kezd közeledni, mindenütt nagy érdeklődést keltett. A tanácskozások két napig tartanak és ezeknek hatása valószínűleg rövid időn belül érezhető lesz.

ABLAK

Szász Lajos államtitkár egyik utóbbi beszédében a székelyfalvakról beszélt. Szógora bírálatot mondott és sajnálattal állapította meg, hogy most is akadnak olyanok, akik nem a nemzet, hanem a székely érdekeit szolgálják. Megdöbbentő eseteknek lehetünk mi erdélyiek is szemtanúi, amikor a keresztény és nemzeti Magyarországon felelőtlen elemek igazgatósági tisztségükért és egyéb bünségjövendelmekért feltelni hajlandók az a székelyeket, amelyek a gazdasági életből vétkes módon minél gyorsabban távoznia kell. Felmeríthetetlen kárt okoznak ezek az egész nemzet egyetemenek. A nemzet, a kormány igyekezik, amely odairányul, hogy kivégezzen a székelyek kezéből a gazdasági vezetést és átadja rátermetteket, képzett, magyar lelkiéletű erők és gondolkodó szakembereknek a vezetést, nem torpanhat és nem állhat meg, de könyörületessé nem lehet azok iránt, akik éppúgy érdekeltek a nemzet érdekében, mint helyesek. Felmegoldásoknak ebben a kérdésben helye nem lehet.

Nagy szárazság van Északamerikában. Míg nálunk hűvös, esős időjárás van, addig Északamerikában, különösen annak keleti államaiban óriási hőség és nagy szárazság van. A szárazság következtében a terményekben milliókra menő kár származott.

Montenegro független állam lesz. A Balkán újjárendezésével létre tartad a fekete hegyek országa is. Hír szerint Montenegro független államként fog beilleszkedni az új rendbe.



A magyar fölött legjobban az olfók magyar képviselői. A nyugodtság és komolyság, mely ezek a székely magyaroknak az arcáról leszáradnak, meggyőzték az arcon azt a választásért méltóságot is, mely a magyarai a kisebb kultúrájú népek főnökébe helyezi.

A hazafért országreszek vértanúinak nevéit is rávésik a vértanúk emlékművére. A Fehér Ház Bajlári Egyesület megkezdte a keletmagyarországi erdélyi és délvideki évi ellenforradalmi vértanúinak összeírását. Az igazoló eljárások lefolytatása után az igazolt vértanúk neveit még a nyár folyamán bevésik a budapesti Vértanúk-terén felállított emlékműbe. Az új névsort augusztus 6-án, a keresztény és nemzeti Magyarország feltámadásának huszonkétedik évfordulóján adják át ünnepélyesen a nyilvánosságnak.

Reinitz Jakab egykori bűntársa a londoni rádió magyar bemozdója. Alapos utánajárás után a némeleknek sikerült kideríteniök, a londoni magyar nyelvű hírszolgálat rádió bemozdójának, illetve kűtmegezőjének kilétét. A bemozdó nem más, mint a hírhedt Reinitz Jakabnak, a bétszeri gyilkosságért elítélt szatmári volt zsidó valutatűzérnek „ögyndke”. A neve Scharfstein Eduárd. Apja máramrosszellig illetőségű mérszáros volt. Scharfstein Szalmáron ismerkedett meg Reinitz Jakabbal, akit — mint ismeretes — a román törvényészék

bétrendbeli gyilkosság elkövetése miatt életfogytiglani kényszermunkára ítélt. Reinitz áldozatát, többnyire gazdag zsidókat, azzal csalta ki a máramarosi és nagybányakörnyéki erdőkbe, hogy a esel határon átsejgít őket és a valutacempészéből nagyszerű jövedelemhez juthatnak. Az erdőkben azután kalapáccsal agyonlűtötte az áldozatokat és a náluk levő pénzt elrabolta. Scharfstein Ede egyike volt Reinitz bűntársainak. Amikor Reinitzt, aki ellen roppant nehéz volt bizonyítékokat szerezni, letartóztatták, Scharfstein lughával együtt Londonba szökött. Az angol fővárosban jödeig egy nyomdában dolgozott mindkettlen. A háboru kilörtésekor aztán Scharfstein Ede a mikrofon elé került és azóta magyar nyelven a legképtelenebb hazugságokkal és rágalomokkal árasztja el a világot.

Felrobbant a Bácskában két szerb akna. Szauad községben, Maximov Ljubu jubászlégény a szerbektől visszahagyott aknát talált. Botjával ráütött az aknára s az felrobbant és a jubászt darabokra tépte. Egy cső-lai gazdalgény szántás közben lépett aknára. A robbanás ereje megölte mindkét lovat, a legény súlyos sérüléseket szenvedett.

Hűségei fogadtak Magyarországnak a délvideki bunyevácok Szabadkán. A visszakerült Bácskában mintegy 80.000 bunyevác lakik. Ezek szlávok ugyan, de úgy kulturában, mint szokásaikban lényegesen eltérnek a szerbektől. Elsősorban római katolikus vallásúak s a vallás révén mindig a nyugati kulturához vónzódtak, épúgy, mint a horvátok. A világháboruban hűségesen kitartottak a magyarok mellett s rájuközve a szerb uralom csaknem olyan nyomorúságot jelentett, mint az oltani magyarokra. Hűségüket a magyar haza iránt avval is bizonyították, hogy a napokban gyűlösen mondták ki Szabadkán ragaszkodásukat a hazához.

Az angolok Bagdadban. Irak hősi ellenállás után fegyverszünetet kötött az angol hadsereggel. A fegyverszünet legfőbb oka, hogy Irak fővárosát, Bagdadot nem akarták kimenteni a légi bombázásnak, mely tönkretette volna a nagy emlékü, gyönyörű arab várost.

Ismét földregéns volt Törökországban. Mugla vidékén, Nyugat-Anatóliában ismét több földregéns volt. Muglában és néhány faluban a legelőb ház olyan súlyosan megsejriút, hogy lakhatatlanná vált. Arról eddig még nem érkezett jelentés, hogy vannak-e földregénsnek emberáldozatai.

Megtörtént az erdélyi tanszemélyzet rangsorolása. A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban most fejeződött be a visszacsatolt keleti és erdélyi országreszek tanszemélyzetének, tanárainak, tanítóinak besorozása a magyar illetményrendszer szerinti fizetési osztályokba és fizetési fokozatokba. A hónapokat igénylő nagy munkának eredményeképpen Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter sok ezer tanári és tanítói kinevezési és államségélyt engedélyező okmányt írt alá, amelyek értelmében a kinevezett tanárok, tanítók közül az arra jogosultak magyar illetmény rendszer szerint járó illetményeiket 1941 január 1-től kapják meg. A kinevezések legnagyobb része június 1-én jelent meg a hivatalos lapban, amelyet rövidesen követni fog a Kormányzó Ur Öfö méltósága által kinevezettek közlése is. A szolgálati idők megállapításánál a sokat szenvedett magyar tanító ssegél szemben a legmesszebbben jóindulattal járt el a vallás- és közoktatásügyi miniszter. Ezeknél a gyors besorozásonál természetesen még nem lehetett figyelembe venni az időt, amit egyesek állásaitól magyarságuk miatt megosztva, minden ellátás nélkül elöltöttek. Ezeknek a szolgálaton kívül eltöltő éveinek a beszámításáról különösen méltánylást érdemlő esetekben minisztertanács egyenként fog dönteni. Ilyen beszámítási kérelmek nem kell senkinek sem beadni, mert az érdekelteket fel fogják szilitani a szükséges okmányok bejesztésére. Időben semmi vesztés nem jelent, mert az esetleg engedélyezett magasabb illetményeket szítén 1941. január 1-től kezdődően visszamenőleg folyósítják. Ezzel magyar közoktatásügyi kormányzat minden, az idegen uralom származó sérelmet a legmesszebbben jóindulattal orvosol.

VAKABLAK

A német hadihajó sorsa, mely Anglia tengeri büszkeségét 5 perccel a tenger fenekére küldte, szintén befejeződött. De érdemes ennek a két hajónak a végzete felől emlékedni kissé. Mert ez a két végzet egymástól messzifekvő két külön világot, két külön lelket jelent, mely egymással soha, se égl, se földi pályán nem találkozhatik. A német hadihajó egyenlő harcban, szemtől szembe lőtt bele az angol hajó löszekamrájába. Az angol hadihajó elült, de az angol hadihajók tömege vette üldözébe a győzelmes német hajót. Nem szemtől szembe, hanem a levegőből támadta. Hatod-heted mávával az egyetlenezel. Díszőség volt ezt így elszűlyesíteni! Az amerikai lapok melyek pedig nem rajonganak Németországért, azt írják, hogy „egy falca eb hűdözött egy vadat...”. Az angol haditengerészet meghosszolta már a vesztéséért. De hogyan? Hétlen mentek egyre. S az az egy utolsó kránátjának kilövéséig tartotta magát, amíg a hős angol hajók és repülőit szitavták. Díszőség ez? Haditűt tanárikor sokan megfutamították a díszőt. Az angol hajóhad szégyelje magát...

hitelesíteni kell a mérőszközöket. Kolozsvári elsőoktó iparhatóság 1941. számú rendelkezése szerint minden mérőszközöt hitelesíteni kell. A rendelés értelmében minden mérőszköz, amely a közforgalomban használatba kerül, csak hitelesítés áru-nyomóval és használatba az 1907. évi

rendeletére szerint. A mérőszközök száma 1903—1912. K. M. számú rendelet értelmében a használatba hozott mérőszközök számított 2 éven belül, vagyis az első mérőszközöl számítva kötévenként a mérőszközök hitelesítés alá tartoznak.

1939. évi és azt megelőző hitelesítési határozatok újra hitelesítendőek. A román mérték-hitelesítő hivatal 1940. évi határozatában megállapította, hogy az 1940. évben alkalmazott hitelesítési helyek, amennyiben a mérőszközök a törvényes körülmények

megfelelő állapotban vannak, december 31-ig érvényesek. A mérőszközök időpontjáról a mértékhatározás beuyujtása nélkül a kolozsvári mérték-hitelesítő hivatalnál (sz. Telefont 42. sz. Telefon 43—41.) megállapítható.

A mérőszközök közforgalomban használatba kerülését követi el és amennyiben a mérőszközök mérési eredménye súlyosabban beszámitás alá kerül, pénzbüntetéssel és 8 napig tartó elzárással büntetendő.

A magyar-román vegyesbizottság társasági jogi megindításáról. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről.

A magyar-román vegyesbizottság társasági jogi megindításáról. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről.

A magyar-román vegyesbizottság társasági jogi megindításáról. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről.

A magyar-román vegyesbizottság társasági jogi megindításáról. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről.

A magyar-román vegyesbizottság társasági jogi megindításáról. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről.

A magyar-román vegyesbizottság társasági jogi megindításáról. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről.

A magyar-román vegyesbizottság társasági jogi megindításáról. Hitelesítés helyi hatásköréről. Hitelesítés helyi hatásköréről.

kilométeres mélységben laknak és magyar területen legfeljebb ötkilométeres határsávban birtokos van, a határt átélhetik. A határátlépési igazolványokat az illetékes községi előjáróságok adják ki és a fentemlített csoportba tartozó birtokosok névjegyzékét a magyar és román hatóságok kölcsönösen kicserélik. A magyar—román vegyesbizottság a következő határátlépő helyeket állapította meg: Magyarókeréke—Székely, Kalotaszentkirály—Zenteke—Nagykalota, Erdőfalva, Gyermónosor, Magyarlóna—Magyarfenes, Kolozsvár—Felek, Szamosfalva—Paia, Kolozs—Cseralja, Kiskályán, Magyarlóna és Szentgotthárd—Gyeko.

A lapok nem adhatnak többé fizetelpéldányt és nem tehetnek közzé ilyen közleményeket. Az Országos Magyar Sajtókamara, hogy a rendkívüli nehézségeket némitég enyhítse, amelyek a lapkiadásra a háborús viszonyok folytán hátrálnak, kénytelen volt egyes megtakarítási rendelkezéseket hozni, amelyek minden lapkiadásra nézve egyaránt kötelezők. Ezek szerint a budapesti és vidéki sajtóknak egyaránt megtiltotta a fizetelpéldányok adását, valamint elfojtotta a lapkiadók bármilyen ajándékozás, pályázat és rejtveny megfejtési jutalom, kedvezmény nyújtását, mint ahogyan tilos hirdetéseknek, közleményeknek díjazás nélküli közzététele is. Ezen tilalom kiterjed minden előfizetésigytással foglalkozó vállalkozásra is. Tudva, hogy az általános anyagdrágulás, a hiányzó vasutszállítás helyett beállított autó, sinautó és repülőgépszállítás hatalmas tulkiadásai alig elviselhető terheket rónak a lapkiadókra, az olvasóközönség bizonyára megértéssel fogadja az Országos Magyar Sajtókamara kényszerű intézkedéseit.

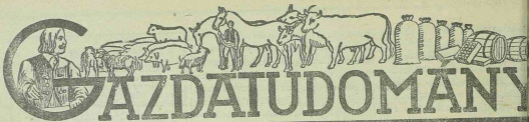
Felárnyújt kedvezmény a fizetéses szabadságok idejére. A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a fizetéses szabadságot szabályozó 1037. évi törvény végrehajtási rendelkezése alapján ez évben is engedélyezte a fizetéses szabadságra jogosult összes ipari, kereskedelmi, bányászati, valamint a miniszteriumok igazgatása alatt álló ipari üzemek munkavállalói (napszámosok, munkások, szolgák, altisztek, tanoncok, segédtek és tisztviselők), valamint velük együtt utazó feleségük és 4 évnél nem idősebb gyermekeik részére az 50 százalékos vasúti jegy-

SZINES ABLAK

Mióta Szabadka újbl magyar, a bunyevácok kiket kedvezkedve „bunyók” néven is neveznek, nem tudnak hova lenni az örömlől. Most, pünköszt másodnapján, hogy négyélezt tartották, hogy a magyar haza iránti hűségüknek és ragaszkodásuknak ilyen módon is kifejezést adjanak. Tudok esetet, hogy a bunyevácok, a Délvidék felszabadulásakor erősen fél voltak háborúba, hogy egyik fővárosi lap Szabadka szerb lakosai köz számították őket. A derék, hűség bunyevác még nem felejtette el, mit küszöbölt a magyar földnek: mekkorát, majd hazát, életét és nyugalmat. Ha a magyar szent korona jegeara alatt mind ilyen érzésű kisebbségi honpolgárok élnek, akkor a szentiafval gondolatnak nem volnának gyakorlati nehézség. De a sors kedvezése ez a magyarnak. Ilyen kisebbségi néppel is megáldotta ezt az országot, mert ez a nép példát mutat azoknak, akikre ráér a példaadás. Példát mutat arra, hogy ezt a földet, mely a más tájakról ideaszakadt népet, békét és biztonságot nyújt, szereteti is lehet, győlelni pedig semmi oestre so szabad...

kedvezményt. E kedvezmény december 15-ig egyszeri oda- és visszautazásra szól és a gyors, sebes és személyvonatokra érvényes. A kedvezmény igénybevétele nem jogosult az a munkavállaló, akinek jövedelme az évi három ezer pengő meghaladja. Az 50 százalékos kedvezmény igénybevétele a 4 filléres áron kiadásra kerülő arképes igazoló jegy és az 1941. évre fehér számban készített utalvány alapján vehető igénybe. Ezek az utalványok részint az Országos Ipari és Bányászati Csaldái Pénztár szakmai pénztárán keresztül, részint az Ipartestületek Országos Központját átjutnak el az Ipartestületekhez. Ha a munkaadó sem a Csaldái Pénztárnak, sem az ipartestületeknek nem tagja s fizetéses szabadságra igénye van, ebbeli kérésével az elsőfoku iparhatósághoz köteles fordulni.

A zágrábi rendkívüli törvényssék meghozta első halalos ítéletét. A zágrábi rendkívüli törvényssék ki-mondta az első halalos ítéletet. Az elítelt egy szerb férfi, aki május 26-án ráött egy horvát katonai őrájatra. Az ítélet már végre is hajtották.



GAZDATALUDOMÁNY

Milyen hatása van a zöldség etetésének a tojás minőségére?

Többször írtunk arról, hogy olyan időszakban, amikor a tyúkok a szabadban nem találják zöld eleséget, a tojás hozam fokozása érdekében zöld eleséget is kell etetni a tyúkokkal. Közöltük, hogy erre a célra nagyon jól beválók mindenféle zöldszhulladékok, közöltük, hogy a csirázlatolt zabnak egyszerű hatása van a tojás hozam fokozására és közelebbről megemléztünk, hogy a savanyúkáposzta is értékes baromfi eledel, mert magas C-vitamin tartalma van. Ez alkalommal arról akarunk megemlékezni, hogy a zöldségek etetésének nemcsak a tojás hozam mennyiségének emelésére, hanem a tojás minőségére is rendkívül jó hatása van. Minden egyéb követelmény mellett megkívánjuk a tojástól, hogy sárgájának szép, erős színe legyen. Ez fontos azért, mert akár tesztgyörvítéshez használjuk fel a tojást, akár pedig süteményt készítenek, megkívánjuk, hogy a tojás sárgája szint is adjon a tészának, vagy süteménynek. Egészen más képmunkát a levesbe főzött tészta, hogyha szép sárga

színe van. Ilyenkor télen vagy kora tavasszal a tojás sárgája rendszeren színtelen, mert a tyúkok nem jutnak zöld eleséghez.

Mint jeleztük, a tyúkok zöld elesége többféle módon pótolható. A tojás sárgájára azonban a legújabbban tett kísérletek szerint a káposztának van a legjobb hatása. Ha a tyúkokkal kevés káposztát etetünk, a tojások sárgója erős színű lesz. A verembe, vagy pincébe a fejese káposztát gyökerétől megkötve sodronnyal gesztjük fel a baromfiótlak, és olyan magasra helyezzük, hogy a tyúkok éppen elérjék. Még helyesebb a nagy darabokba vágott káposztalevelet drótháló készült kis kosárba függesztjük fel. A baromfiak ilyen módon könnyen hozzájuthatnak a kiváló hatású tápanyomhoz. Megjegyezzük, hogy ez az eledel egyébként kitűnő hatású a tyúkok egészségi állapotára és lehetőleg minden baromfifirtó olvassonk etessen káposztát a baromfiakkal.

Megjelent a házhelyrendelet.

A kormány, mint azt a miniszterelnök bemutatkozó beszédében is kijelentette, a házhelyszervezés előmozdítását egyik legfontosabb feladatának tekinti. A miniszterelnöknek ezt az ígérteit váltja valóra Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter most kiadott rendelete, amely a kishazornok birtokosok részére a házhelyszervezésre vonatkozó rendelkezéseit hatálybalépteti.

A házhelyek juttatására irányuló előírás megindítását a rendelet a községi elöljáróságokra bízta. Ha a mezőgazdasági népességnek — ideértve a falusi kisparasztokat és kiskereskedőket is — lakásvisszonyai kedvezőtlenek és a községben házhelyjuttatásra érdekes 10 olyan személy van, akinek házipépítésre alkalmas házhelye nincs és a saját erejéből sem tud szerezni, a községi elöljáróság a fűszolgabíró útján véleményes javaslatot tesz a vármegyei gazdasági felügyelőnek. Községben bármely házipépítésre alkalmas beépítetlen ingatlan megszerzéséhez, ha azonban a házhelyek céljára alkalmas ingatlan tulajdonosa olyan földműves, akinek ezenfelül nincs még összesen ötven kataszteri hold mezőgazdasági ingatlana, a községi

előjáróság a tulajdonos kérésére megfelelő eszerterületet is köteles kijelölni. A községi elöljáróság javaslatát a vármegyei gazdasági felügyelőség vizsgálja felül és szükség esetében helyszíni tárgyalást tart. A gazdasági felügyelőség minden esetben helyszíni eljárást köteles tartani, ha a községi elöljáróság ötvennél több házhely alakítását javasolja, vagy ha ez a fűszolgabíró kéri. A rendelet részletesen szabályozza a helyszíni tárgyalás eljáratásának módját. A helyszíni eljárás minden arra illetékes hatóság részvételével, hogy a házhelyek egészséges családi otthonok építésére minden szempontból megfeleljenek.

A rendelet a törvénynek az átengedési kötelezésre vonatkozó rendelkezéseit csak egyszerű hiányában kívánja alkalmazni, ezért az eljárás során a házhelyek céljaira alkalmas ingatlanok tulajdonosaival lehetőleg egyeztetni kell létrehozni. A rendelet a sokgyermekes családok otthonhoz jutását, népességünk erőteljesebb szaporodását, az egyke leküzdését általában is elősegíteni kívánja, hogy az egykés vidékeken kevés olyan lakatlan belsőterek megszerzését is lehetővé teszi, amelyeket tulajdonosainak kellő számú ivadék hiányában bené-

pesíteni nem tudnak. A családi otthonok létesítését mozditja elő a rendelet az a szabálya, amely a közintézetnek (községnek, törvényszágnak), egyéb közintézetnek nem háznak, szövetkezetnek is lehetővé építésre alkalmas, megfelelő teleingatlant biztosítani az esetben azok munkások és családok, a birtokosok falusi kisparasztokat és arra ártult kismembek részére vannak családi otthonok létesíteni területek kijelöléséről a házhelyjuttatás során gondoskodni kell szükséges középületek céljára, a községi jegyző, lelkész, tanító, orvos és orvos lakóházához szülőterületek kijelöléséről is.

Alapvető intézkedés a rendelet, hogy az egyes házhelyszervezőknek a területi házhelyet kell előlenni, hogy abból a sorosabbakban vett házhelyen és gazdaságon kívül a földműves családnál szokásos nagyságu velenkert is kitéljen. A juttatott házhelyt ötven belül kell építenni. Szempontból könnyített jelentésnek az a szabálya, amely a szervezők által fizetendő vételárát a törvénynek megfelelően legfeljebb 20 százalékra csökkentti.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank teljes mértékben bekapcsolódott a hazai Erdély gazdasági életébe

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. az elmúlt vasárnap tartotta az éves közgyűlésének ének érdeklődése mellett a 46. rendezési év közgyűlését, melyen gr. Bánffy Miklós ny. kül. miniszter, felszólaló tag, elnököt. Az elnöki megszólítást és megemlékezése dr. Vajda Akos a *Pesti Hírlak* sz. Takarékpénztár Egyesület helyettes vezérigazgatója vállalta.

Kezdetül a közgyűlés ráért a tárgyazonosan szereplő kérdések megtárgyalására. Az igazgatóság jelentése mutatott azon eseményekre, amelyek az üzleti világ minden részére kiterjedtek és amelyek az elmúlt évben az üzleti helyzetét is befolyásolták. A múlt év első nyolc hónapja alatt fennálló bizonytalanság övönosságára intett és így a fejlődésre nem adta meg lehetőséget, azonban az ötvenötödik augusztusig bekövetkezte után annál nagyobb mértékben állott elő. Allagani által elcsorban a betétállomány emelkedése tünik szembe. Ez az állag 1939 év. 31-én 2.300.000 pengő volt, míg az elmúlt év végén 5.800.000 pengőre szaporodott. Ez olyan szaporulat, amely lennénk bizonyítja azt az általános bizalmat, amely a közönségnek részéről a Hitelbankkal szemben fennáll. Uj kiadványok tekintetében az intézet az egész éven át, de különösen az év utol-

só részében fejtett ki nagyobb tevékenységét. Az elmúlt évben 3.000.000 pengő új hitelt bocsátott ügyfelei rendelkezésére. A váltó és folyószámla kihasználtsága összege, a konverziós anyag 2.315.000 pengőre állagán kívül 6.212.000 pengőre tesz ki. A 100.363 pengő tiszta nyereség nagyobb része az intézet belső megtakarítására szolgál, míg a többi a tartalékalap és a nyújtandó növekedés fordítottát. Ezenkívül a nyereségből jutókönyvekre 8000 pengő utaltatott ki.

A közgyűlés elhatározta a régi részvények kicserélését és pedig 15 drb. 55 lej névértékű régi részvény ellenében egy drb. 20 pengő névértékű részvényt fog kiadni. Ez a művelet keresztülvezetése végett szükségessé vált a részvénytörke felemelése, aminek következtében a banknak az alapitókje 1.440.000 pengőre emelkedett, mely 72 ezer darab 20 pengő névértékű részvényből áll.

A közgyűlés az igazgatóság előterjesztését változatlanul elfogadta és az új igazgatóságba új tagnak Bodor Béla-t, tanácsvezető elnököt választotta be, míg dr. Harkó János, Csáky János, Lázárffy Emil egyeztetett igazgató-helyettesekké, Vajna Lajos és Fischer Miklós főtisztviselőket egyeztetők, Gressperger Kamill pedig a nagyváradi fiók igazgatójává nevezte ki.

Az erdélyi fürdők ügye. Az erdélyi-ézi fürdőélet évadjának közeli beosztásával kapcsolatosan a kormány illetékes tisztségűinek hathatós intézkedéseket tett a fürdők és üdülőhelyek korszerű kiépítése és üzembe helyezés érdekében. Ezek az intézkedések lehetővé teszik, hogy legismertebb fürdő és üdülőhelyeink már ez év nyarán kielégíthessék a nagyközönség irántuk megnyilatkozó érdeklődését. Az erdélyi és keletmagyarországi országoké idegenforgalmi ügyeiben, véleményezésési hatáskörrel idegenforgalmi bizottság alakult, melynek Angly István, dr. Biró István országgyűlési képviselői, dr. Fogarasi Géza, a Tanács főtitkára, vitéz Hefty Gyula tanár, Pakots Károly országgyűlési képviselő és Szolnoky Gyula, az EKE ügyvezető elnöke a tagjai.

Lassan fejlődik a növényzet a hideg időjárás miatt.

A földművelésügyi miniszter jelentése szerint a vetések fejlődése a hűvös és esős időjárás következtében nagyon lassu. Az elvetett kukorica csírázása nehezen indul meg és a besírázott növények nagyon rosszul fejlődnek.

Nem szabad a gabonamélieket zöldség- és takarmányozási célokra felhasználni!

A kormány rendelete értelmében a zöldség, rozsot, készítmény nem szabad lekaszálni és takarmányozási célokra felhasználni.

Kihaszználják a belvezett előntött területeket.

Evek óta folyókn kísérletek nálunk a rizs termelésével. Különösen a hortobágyai rizstermelés tett nagy hírnévre szert. A magyarországi rizs, mind minőségileg, mind mennyiségileg kiváló. Most, hogy külföldről nem lehet rizset szállítani, különösen nagy jelentősége van a hazai rizstermelésnek.

Úgy látszik, rövidesen még egy jelentőséghöz fog jutni a magyarországi rizstermelés. Tervebe vették, hogy Békésmegye árvízvesztés területén körülbelül 2 ezer kat. holdon fognak rizset termelni. Az érdekeltek birtokosok, akiknek eddig földjeiken a víz nagyon sok kárt okozott, szövetkezetbe tömörültek a rizstermelés megvalósítása érdekében.

Ilyenformán az árvíz által állandóan veszélyeztetett területeken is hasznos termelést valósítanak meg.

Teremjen többet a föld!

Laky Dezső, közellátásügyi miniszter Ujszentmiklóson beszélt a földről. Beszédében megállapította, hogy Magyarország mezőgazdaságának belterjes gazdálkodásra kell áttérni, mert ilyen módon a föld hozamát megsokszorozhatjuk. A közellátásügyi miniszter rámutatott arra, hogy a múlt esztendőben gyenge termés volt és az idén árvizek és belvizek pusztítása következtében sok helyen nem fog termést adni a föld.

A miniszter rámutatott, hogy a vásárlási könyvecskéket azt a célt szolgálják, hogy a közönség hozzájáruljon a beszállítókhoz és a számviteli közzétételéhez. Ha ugyanis a könyvecskének rovatai 3 hónapnál rövidebb idő alatt megtelnek, semmi módon nem juthat a fogyasztó új könyvhöz. A miniszter takarékoságra, önmegtartóztatásra és lemondásra hívta fel az ország lakosságának figyelmét.

Összeszedik a régi hátréteket a vashulladékokat.

A Fémgyűjtő Központ munkásságáról már megemlékeztünk. A Központ újabb, életrevaló tervet akar megvalósítani. A nyugati harcokért ugyanis a világháború után fennmaradt fémhulladékokat összegyűjtötték. A Fémgyűjtő Központ most az erdélyi hátrétegeket akar a háborús fémhulladékokat gyűjteni.

Be kell jelenteni a cséplőgépeket!

A Budapesti Közlönyben megjelent rendelet értelmében a cséplőgépeket május 24-től számláltól 15 nap alatt be kell jelenteni. Be kell jelenteni mind az állati, mind a gépi erővel hajtott cséplőgépeket tekintet nélkül arra, hogy a cséplőgépek saját termésű gabona cséplésre, vagy pedig bérescséplésre használják. Ha valaki a bejelentési határidejének telte után jut cséplőgéphez, 8 nap alatt köteles a cséplőgépet bejelenteni. Kézi erővel vagy nyomással gabonát nem szabad csépelni. Kivételek esetében a polgármester, vagy illetékes főszolgabíró erre engedélyt adhat.

A rendelet szabályozza a cséplés bejelentése kötelezettségét, továbbá előírja, hogy cséplési könyvet kell vezetni a cséplőgép tulajdonosának.

800.000 ember dolgozik
a magyar iparban.

Az európai kontinens nyersanyaghiánnyal küzd, ugyanakkor a tengerentúli nyersanyagpiacok legnagyobb részének az eladhatatlan nyersanyagkészletek okoznak súlyos gondot. Magyarországon az ipari termelés kedvezően alakult. A lakóházépítkezési tevékenység több, mint ötven százalékkal volt nagyobb az előző évinél, főleg az árvíz által elpusztított házak helyreállításai miatt. A nébzipar foglalkoztatottsága a múlt év közepén érte el csúcspontját. A munkások foglalkoztatottsága szintén kedvező. A múlt év decembereiben a munkáslétszám 802.000 volt.

Paprika-nagykereskedők kijelölése.

Az erdélyrészi paprika-nagykereskedői kijelölések ügye a vizsátérti részekben közeledik a megoldás felé. Legutóbb az Erdélyrészi Gazdasági Tanácsnak a Székelyfővárosban tartott ülésén került tárgyalásra az ügy lényege, mely szerint bár a kereskedelmi minisztérium 7 paprikánagykereskedő kijelölését tervezte a vizsátéri területeken, a Tanács ismételt felhívására mindössze 5 olyan kereskedő jelentkezett, akik az előírt követelményeknek megfelelnek. Sajátságos módon a Székelyföldön a paprika kizárólagos nagykereskedői árusításának jogosítványára egy jelentkező sem akadt. A Tanács elhatározta, hogy a jelentkezőt öt erdélyrészi és keletmagyarországi kereskedőt a paprikánagykereskedői jogosítványok kiadására a minisztériummal javaslatba hozza.

Miért nem jó a régi magot vetni?

Kísérletek során megállapították, hogy a régi, különösen többéves magvakban csírázást gátló anyagok keletkeznek. Nagyon sokszor ezek az anyagok akadályozzák meg, hogy az egyébként kifogástalannak látszó mag kicsírázzon. Az is megállapítható, hogy nem helyes dolog a régi és új magvakat vetés előtt összekavarva hosszabb ideig tartani vagy nedvesen pácolni. Az ilyen eljárás a jó csíráképességű magoknak is ártalmára van.

Négyezer tenyészbikát osztott ki a földművelésügyi minisztérium.

A földművelésügyi minisztérium mindent elkövet, hogy a kisgazdák állattenyésztését fellendítse. Ezen a téren már eddig is gyönyörű eredmények mutatkoznak. Különösen a szarvasmarha tenyésztés fellendítése sürög, és ezért a földművelésügyi minisztérium idén 4 ezer darab tenyészbikát osztott ki. A visszacsatolt erdélyi részekben különösen nagy hiány mutatkozott apaállatokban, a kormány támogatása azonban ezen a téren is érezteti jó hatását. Ma már Erdély legtöbb vidékén nincs hiány bikákból és az apaállatok kiváló származása biztosítja, hogy a kisgazdák állatállományra nagymértékben fog javulni.

A tehén és üszőállomány feljavítása céljából az ország területén 10 ezer üsző borjút fognak kiosztani, 40 százalékos árkedvezményvel. Tehenek is kerülnek kiosztásra. Ezeknek áránál a gazdák 30 százalékos kedvezményt fognak élvezni.

Megállapodás Németországgal az ideai gyümölcs- és főzelékkelvitelre.

Gyümölcs- és főzelékfeleslegeink külföldi értékesítése igen nagy jelentőségű, mert ezzel a gazdálkodás legbelteresebb ágának nyugodt termelését biztosíthatjuk, széles néprétegek szociális érdekeit előmozdít-hatjuk és az ország külkereskedelmi helyzetét erősíthetjük. Az idén, első esetben, a földművelésügyi minisztériumban folytat a tárgyalások Németország kiküldöttével és május 21-én kedvező eredménnyel befejeződtek.

A megállapodás a folyó gazdasági évre 24 millió márkás keretet biztosított a magyar kivitel számára. Ebből a keretből friss gyümölcsre 11 millió, friss főzelékre 2,7 millió, feldolgozott gyümölcsre és főzelékre 9,8 millió, újborgonyára pedig 500.000 márká jut.

Mikor lesz az E. M. G. E. ideai közgyűlése?

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyetel igazgatóválasztmányja a napokban választmányi ülést tartott, melyen elhatározta, hogy az Egyetel közgyűlését június 22-én tartják meg.

Hírek az Erdélyi Gazdasági Tanácsból.

A népegyesület gazdasági vonatkozásaival kapcsolatosan szükséges, hogy az erdélyi részek, különösen pedig a székely vidékek lakosságának orvos-ellátása, továbbá az állatállomány egészségügyi biztosítása érdekében költségvetési állatorvos munkadéának biztosítására további intézkedések történjenek. Erre nézve jó eredményeket ígér a fiatal orvosnemdékek e vidékeken szükségeltetlel-elállításának gazdasági elősegítése.

A székely fahéj folyósításával a termesztők most már minden nehézség nélkül igényeik kielégítésére juthatnak. A kölcsönök folyósításának feltételeit úgy módosították, hogy a pénzületek ugyancsak jóval könnyebben kielégíthetők a kölcsön igénybevételére jogosultakat.

Eredményteljes biztató tárgyalások folynak a kormánytól 2000 vagyon székelyföldi faszén németországi szállításának lebonyolítására. A jelentős mennyiségű áru-export különleges figyelmet érdemel, mert a székelyföldi áruszállítványok útjának állandó jellegű javulására mutat rá.

A székelyföldi tengelyfuvarosoknak a borvíz értékesítésre előkészítet bekapcsolása most már gyakorlatilag is kialakult. A székely borvíz-szállítványok ily módon történő gyors és olcsó lebonyolítása a legjobban megközelíti a jelen pillanatban az üsványvíz-értékesítés nemzetgazdasági feladatait.

Csak kijelölt kereskedők árulhatnak cérnát!

A közelbáti minisztérium elrendelte, hogy a cérna árusítást csak kijelölt kereskedők végezhetik, így akarják a cérna elosztást arányossá és igazságossá tenni.

Büntetés

a hernyószás elmulasztásáért. Szatmár vármegye területén nagyon sok gazdát büntettek meg azért, mert elmulasztotta fiáknak hernyószását.

Székelyi István mondja:

A kereskedő bebesült a fontos dolog.

Dániel báró tájékoztatója vízmentesítési munkákról.

Dániel báró földművelés-miniszter a napokban a köztájékoztatónak adta ki az ország folyó vízmentesítési mu-

ájus hó 19-től 25-ig terjedő az ország keleti részében hulgymennyiségű csapadék közeben újabb 19.700 kat. hold került víz alá. Az említett 36.000 kat. holdat vízmentesítik. Ezzel a vízkárt szenvedett 1.007.700 kat. holdra csökkent az előző heti 378.000 holddal.

Az említett héten 503.100 ter földmozgósítás történt és ivattyú 75 millió köbméter vívtöltött el.

keddigi 12 munkahét alatt összesen 645.900 kat. holdat vízmentesíttek. Az újabb vizes területekkel 1.007.600 kat. hold szenvedett és ez a terület csökkent most 30 kat. holdra. A földmozgósítás eredménye 6.120.000 köbméter volt és ennek elvégzésére 650 munkanapot fordítottunk.

Befőzési cukrot igényelhetnek a háztartások.

Kormány a nehéz helyzetben háziasszonyok segítségére siet, és a most megjelent rendelkezésmi időkben különösen nélkülözhetetlen gyümölcs elfelvéséhez juttatja az egyes háztartásokot.

A kormányrendelet akként intézkedik, hogy az olyan családtagok, akik 1923 június 1. után születtek, tehát 18 évnél fiatalabbak, a főfő személyenként 3 kilogramm befőzési cukrot igényelhetnek. A házasság feje a befőzési cukorra az engedély legkésőbb június 14-ig irásny vagy szóban az illetékes községi főnökségnél, városokban a polgármesteri hivataloknál igényelheti, és a cukorjegyet kapja.

Minden olyan ingatlan tulajdonos és az évnél régebbi idő óta hasznosító, akinek legalább 3200 négyzetméter gyümölcsöse van, befőzési cukrot igényelhet. Megjegyzendő, hogy földieperre, ribizlivél és mályva beültetett területből minden négyzetméter 4 négyzetelőnek számít. Az

olyan termelők, akik gyümölcsbefőtés és gyümölcszések eladásával nem foglalkoznak, legfeljebb 20 kilogramm befőzési cukrot igényelhetnek. A gyümölcszések eladásával üzletszerűen foglalkozók 20 kilogrammál na-

gyobb mennyiségű cukorra tarthatnak igényt. Cukorigénylésüket 1941 június 14-ig irásban vagy szóban ugyancsak a községi előljáróságoknál, vagy városokban a polgármesteri hivataloknál terjeszthetik elő.

Nagyjelentőségű segítség a mangalicacserés hizlalásánál

A mangalicacserés hazánkban a sertéséletszám túlnyomó részét teszi ki. A nagy uradalomtól a kisgazdáig majdnem mindenki tenyészt és hizlalja. A régi eljárás szerint azonban majdnem két év telt el, amíg a mangalicacserét felhizlalódott, mert hizoba tulajdonképpen csak 16-18 hónapok során fogták. Ez a régi hizlalási eljárás nem kifízetődő, mert sokáig tart, a hosszú életidő alatt a megbetegedések kockázata és a két estendővel továbbtartó takarmányozási költségek mellett csak két év múlva lát belőle a gazda hasznot.

Ma már azonban ismerjük az expressz-hizlalási eljárást, mely abból áll, hogy a már leválasztott malacokat hizoba vehetjük és azok, életük 12-14 hónapjában akár 200 kg-ig is kihízhatnak.

Az expressz-hizlalás lényege az, hogy a választási malacokat egyidőben hiszra, zsirra és csontra is fejlesztjük és őket mindjárt a választás után bő takarmányozásban részesítjük.

A bő takarmány mellett azonban a választástól számított 8 héten át a malacoknak naponta, az első hónapban öt, a másodikban pedig 10 gramm PEKK-et és ezen adagnak körülbelül két és félseresét kitevő FUTOR mennyiségét adunk.

Amennyiben a hizlalás ideje alatt, a későbbi hónapokban a hizók étvágytalanságot, vagy lábfájást mutatnának, úgy pár napig ismét elkezdjük a PEKK-et adagolni, míg a tünetek meg nem szűnnek.

Nagyok a PEKK és FUTOR nyújtotta előnyök és alig számbavehető a felhasznált mennyiségek beszerzési költsége.

HOGY GAZDÁM ELŐBB JUSSON HOZZÁ

A 20-30 PENGŐS ARKIEGÉSZÍTÉSHEZ
ÉN NAPONTA NÉHÁNY FILLERBE KERÜLO

PEKK-et



ÉS FUTOR-t KAPOK

S HÓNAPOKKAL ELŐBB ÉREM EL A JUTALMAZÁSI
SÜLYT, MINT NEMPEKKEZETT KARTÁRSAIM

A „Magyar Nép” díjtelen felvilágosítást ad a beszerzés helyéről.

Ipari Újrovat

Segíteni kell az erdélyi magyar kispárosokot!

Nagyjelentőségű és országos figyelmet kellő új nemzetgazdasági intézmény létrehozásának kezdeményezését határozta el legutóbbi ülésén az Erdélyrészi Gazdasági Tanács. Amint röviden már beszámoltunk róla, a Tanács a visszatért keletmagyarországi és erdélyi területek kispárosait és kiskereskedelmének talpraállítása érdekében szervezett, eredményes intézkedéseit követőleg körültekintő módon vizsgálta meg azoknak a régi magyar erdélyrészi kispárosoknak és kiskereskedőknek helyzetét is, akik az idegen megszállás nyomásból évtizedekben csaknem teljesen a saját erejükre utalva igyekeztek ellenállni a gazdasági elnyomás ismert módszereinek. Köztudomású, hogy ezek a régi erdélyi magyar kiskereskedők és kispárosok ebben az aránytalan erőfeszítésben mennyire legyöngültek.

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács, mely a Nemzeti Önellősítési Alap útján a visszatérés óta az új erdélyi magyar életkedésben a fiatal erdélyi iparos- és kereskedő-nemzedéket biztos egzisztenciával segíti, biztosítva részükre a vállalkozásukhoz szükséges feltételeket, az új kereskedői és iparosnemzedékek gazdasági frontbeállításának nagy munkája mellett nem akar elfelejkezni az erdélyi részekben a 22 esztendő gazdasági háború átvészeléséül régi erdélyi magyar kiskereskedői és iparos-nemzedékek gazdasági frontarcosainak kipróbált táboraiból sem. Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács erre való tekintettel a kormány elé az alábbi javaslatot terjesztette:

Miután az idegen megszállás szomorú emlékeztető éveiben a tönk szélre jutott erdélyi magyar kispárosok és kiskereskedők anyagi talpraállására az eddigre nem volt alap nem áll rendelkezésre, kellő létrehozású nemzetgazdasági létevékei sürgetik: s miután a Nemzeti Önellősítési Alapnak célja a kimondottan új magyar köteleesség!

gazdasági egzisztenciák megteremtése, — a már eddig is önállóan működő régi, a mostoha viszonyok következtében azonban támogatására szoruló erdélyrészi kiskereskedők és kispárosok jutnak áru- és anyagbeszerző költségen formájában nyújtandó anyagi segítséghez a visszlért részeken. A kölcsönök folyósítása ugyanolyan elvek szerint történnek, mint ahogyan a Nemzeti Önellősítési Alapnál szép eredményekre vezetett.

Az Erdélyrészi Gazdasági Tanács véleménye szerint az új alap egy-két millió pengővel máris hatékonyan kezdetét meg nemzeti munkáját. A Tanács egyhangú határozata alapján meglette felterjesztését.

A kispárosok öregségi biztosítása.

Varga József, iparügyi miniszter már hónapokkal ezelőtt bejelentette, hogy a kispárosok öregségi biztosítása rövidesen meg fog valósulni. Az iparosok számára önkormányzattal rendelkező biztosítási intézményt fognak létesíteni. Az intézmény kebelében 6 nyugdíjostályt álltának fel. Már havi 1 pengős járulékbefizetés is havi 66 pengős agkori járadékra fog jogosítani. Heti 3 pengő befizetésre utána a nyugdíj havi 108 pengőt tenne ki.

A kormány tervezete rendkívül örvendetes. Meg fogja oldani az iparosok öregségi biztosításának fontos kérdését.

Mit jelent ipari tekintetben a visszatért Délvidék?

A Délvidék nemcsak mezőgazdasági, hanem ipari szempontból is fontos jelentőségű. A visszatért Délvidéken 4 cukorgyár működik. Kiváló minőségű búzáját és egyéb gabonáját számos gőzmalom dolgozza fel. Szabadkán kenderfonógólyar van. A zombori, szabadkai, újvidéki és kulai börgyárak igen jó hírnevűek. Szabadkán van mütárgyagyár és szelyemfonó üzem. Apatinban és Óbecsén sörgyár van. Az újfataki keményítőgyár az ország gazdasági életére igen nagyjelentőségű. Nagyon sok szeszgyár, szövő üzem, bútór- és téglagyár növeli a visszatért délvidéki területek gazdasági jelentőségét.

A „MAGYAR NÉP”-et terjeszteti magyar köteleesség!



Rövidesen pamuthoz jutnak az erdélyi falvak!

Németországból nagymennyiségű pamutfonalat kaptunk. A kormány pamutfonal szétosztásánál külön tekintettel van a visszatért erdélyi kosság szükségleteire. Így nagymennyiségű pamutfonalat fognak erdélyi falvaknak juttatni. Amire pamut feldolgozása, kenderfonógólyarok megkezdődik, bőséges lesz a falvakon pamutfonal.

Olajpogácsát kaphatnak az olajmagtermelők.

A „Futura” R. T. útján az olajmagtermelők a beszállított olajmag arányában olajpogácsát kaphatnak. Az olajpogácsa átvehető mennyiségét már a termelési szerződés megkötésekor rögzíteni lehet.

Borbélyok a borotvapengék ellen

A marosvásárhelyi borbély-csofodrásziparosok emlékiratban fordultak az iparügyi miniszterhez, ahol kérték, hogy az iparügyi miniszter rendelkezésel, hogy borotvát a borotvapengét csak fodrászok áruhasssanak.

Hogyan lehet

növényvédelmi nikotint beszerzeni

A növények állati kártevői ellen egyik legjobb védelmi szer a nikotin. Az úgynevezett gazdaköztintet a m. kir. dohányjövődék 50, 100, 500 és ezer kilogramos bádagesomagokban kedvezményes áron hozza forgalomba. Kiszolgáltatása mérgező-jegy ellenében történik. Mérgező-jegy a köztint előjáróság állít ki az ugyanitt, vagy az elárúsítás helyén 2 fillér ellenében kapható mérgező-jegy úrlapokra. A jegy kiállítás, amely az előjáróság igazolja, hogy az igénylő kedvezményes áru gazdájának vásárlására jogosult, díjtalan 18 éven aluli gyermekeknek a kiállítását tilos!

Magyar nemzet verses története

III. BÉLA A TRÓNON

*Hatalen szakadt el élete fonala,
S III-dik István úr váratlanl megbala.
Trónörökös nélkül koronáját hagyván,
Van az ország ismét ebek harmincadján*

*Kés fia néhai II-ik Gézának,
Koronára már csak ők számíthatának.
Géza herceg itthon, Mánuelnél Béla,
Géza szemes, füge, de Béla se méla.*

*Mibelyest lehányta farsadt szemét István,
A görög császárnak látszott terve tisztán:
Bejönni azonnal, nem habozni, várni,
Es Bédát királyné nyomban koronázn.*

*Két tábor az ország: Géza- s Béla-párti,
Nagy zavar lesz ebből, megláthatja bárki.
A római hittel áll Géza a harcba,
Ott a görög hit lesz Bélának kudarca.*

*Amde Béla nyomban visszatér a hitre,
S ötle ideöbbs hercegfia, Imre,
Kü Lukács érsekkel meg is koronáztat,
Hogy így rendbe tégye a királyi házat.*

Cserkészek Egerben

Kora délelött Eger város utcáin csettettek már. A névelőiskolája volt ez a hely valamikor s ma sem tilt hiányozni. Már negyedfélszáz esztendővel ezelött ücskellt róla Balassa Bálint, a végheii lantos: Egriek, Végeknek tüköri!

A három egri turisztárs lékesen magyarózott miniközben befelé haladtak észrevételül. Áhítattól álltak meg a székesegyház monumentális tönkje, amely Pyrkér László pátriárka-érsek királyi alkészességéből épült, közel egy évszázaddal ezelött. S így megálltak odabent, a kupola magassága alatt, kék annak szörnyü arányait, melynek nagyobb szentek csak egyetlen található esonka országunkban: az argomi dóm. A székesegyház előterében, az alsó lépték két oldalán, megáhmúlták Szent István és Szent István királyaink szobrai s elfogódva indultak meg az íi liceum felé, hogy meglekintsek annak nevezetes is.

Erről a liceumról tudni kell, hogy mint közoktatási et az egész országban párállan művészi alkotás. Itt elhelyezve az érseki jogakadémia, az érseki tanító-ök, az érseki felsőkereskedelmi fiúiskola, itt találjuk pi tanárok lakásait, az érseki nyomdát, a múzeumot könyvtárt.

A liceumban szobát jelöltek ki részükre a főtiszter-ársnak, akik minden időben nagy harcossai voltak zmeti gondolatnak. És mialatt fölfelé haladtak a

széles lépcsőkön, az országos vezetőtiszt ajlaszött Bostay Paíának meg Tóth Gyurkának:

— Hát azt meg tudátok-e mondani, fiúk, mi a legnagyobb nevezetessége az egri liceumi könyvtárnak?
— Mikés Kelemen Törökországi Levelei — mondák ugyanebben a pillanatban.

A parancsnok komolyan folytatta:

— Szegény írdeák volt csak Mikés uram, főkamarása a számzótt fejedelmek, de hírneve vefekszik császárökéval és királyökéval.

Fölertek a részükre kijelölt szobába és ott lerakódtak. Kezet mostak, megtörököztek s már indultak a könyvtártermek felé.

Elözör a nagyterembe nyitottak be, melynek szödötöben megépült polcain csaknem hetvenezer kölcetny könyv sorakozik s megcsodálták a mennyei szépségű fal-festményeket. A hívös nagyteremből kevéssel utöbb a kisebbik terebbe mentek át. Nagy meghatottsággal álltak meg az egyik vitrin előtt.

A vitrinben ugyanis, gondosan letakarva, üveg alatt és bekötte nyitott könyv látható, lapjain régi kézírás.

Az a liceumi professzor, aki a könyvtár igazgatója is volt egyben, így szólt most fennhangon:

— Ez itt Mikés Kelemen fejedelmi főkamarás rodostói leveleinek kézírata. Az első levél 1717 október 11-én kell Gallipoliban, az utolsó 1758-ban december 20-án írta Rodostóban, amikor már egészen egyedül maradt a Rákócziaval kiment bujdosók közül. — És megletanító hangon magyarózta nekik a levelek tartalmát, történetét.

Szemük szeretettel simogatta a rodostói kéziratot s lábujjhegyen mentek ki a könyvtárteremből. Mert sok mindent kellett meg meglekinteniök.

A fözskésegyház mellett megálltak néhány pillanatra az érseki palotánál. A piacon Dobó Istvántnak, Egervár nagy védöjének szobra előtt levették kalapjukat. Látták a minaretet, mely kecsesen furókik föl a mennyboltnak, mintha nagy egyedülvalóságában az égre szálltana föl. Mert a török épületek közül úgyszólván ez az egy maradt meg a városban. Késöb fölkapaszkodtal a várba, melynek szödötö romfalai domboldalba vannak beépítve az Egerparkot mellett... A főkupán föllihgett a víz udvarába, ahol nagy ásatásokat visz végbe mostanában két lelkes helybeli professzor. Itt nyomban magyarózni kezdtek a turisztársak:

— E helyt viték ki Dobó meg vitézei s a magyar asszonyok és lányok az „egri” nevet!...

Beleborzongtak, mikor a várvédelem hősi részleteit hallották...

Néhány lépéssel odöbb, a Bebek-bástyán meghalva álltak körül Gárdonyi Géza sírját. Az országos vezetőtiszt koszorút tett rá. Ez a nemzeti írónk volt az, aki — sok más nevezetes munkája mellett — megörökítette a várvédök diadöségét az „Egri csillagok”-ban. Nagy fikereszt áll a sírja fölött, mely messzire ellátszik a várofölé... A vezetőtiszt azonban kinosan vette észre, hogy a sír fakerítése erősen korhadozik. Nyomban meglekért egyik turisztavezetőjüket: adja át üzenetét az egri cserkésapatoknak. Ez az üzenet úgy szólt, hogy miheiy,

megérnek nyári láborozásukból, azonnal hozzák rendbe a kerítést és soha ne feledkezzenek meg róla, mivel tartozik a város egyik legnagyobb fia emlékének.

Ahogy kimentek volna a várkapun, először megkerültek a díledek-falakat s aztán egy főlányúrgó keskeny utcáskának vágtak neki, melyben suta házaeskák álltak túlnyomórészt. Ennek a keskeny utcáskának vége felé, fenyves szélén, benyitottak a Gárdonyi lakóháza kapuján. A ház mellett, a kert irányában, hosszú-kás és alacsonyabb épületek láttak.

Ez volt az író dolgozóházaeskája.

Itt élt, elvonultan a világtól, remetemódrá... El-fogódva léptek be valamennyien a híres író munka-szobájába, ahol köröskörül a falak mentén ezer és ezer könyv sorakozott a szekrényekben és a polcokon. Hát-rább a kopottas asztal, mely a sok munkától lett ilyen

őcska... Mert csaknem mindig dolgozott szegény-donyi, csupán enyhültebb óráiban ült ki a fenyves elpipálgatván békén, elméjében a világ hiús-tünődözött.

Eppen odahaza tartózkodott az író két fia is, megkérték a társaság tagjait, írjak be nevüket a ve-könyvbe. Megtették valamennyien. Legvégül a jó-farkaskölyökre, az apró Jánoskára került a sor, a neve után még a következő megjegyzést írta oda-másnak dülő vagy egymásba kapaszkodó betűkkel: **Énn Apukám Is író!!**

Elbűcszátak aztán a Gárdonyi-háztól s délűlő-bűcszátak a liceumi tanár uraktól, az egri turista-toktól s Eger városáról is. Mentek tovább a bű-bűgy felé.

Komáromi

Apróságok - Adomák

Egy ország, — ahol csak a tíz-gyermek sok.

Japánban törvényrendelet jelen-meg a sokgyermekes családok segé-lyezéséről. Azok a családok, ame-lyekben tiznél több gyermek van, különböző segélyekben és állami tá-mogatásokban részesülnek.

A kormányrendelet legérdekesebb része kétségtelenül az, hogy Japán-ban 10 gyermekem felül számít egy-család sokgyermekesnek.

Hol vagyunk mi ettől az 1—2—3-gyermek mellett?

Az alma vitamintartalma.

Mindenki hallott már róla, hogy a friss gyümölcsnek legtöbbször nagy vitamintartalma van; főzéssel vagy befőzéssel azonban ez a vitamintar-talom elvész. Egy Batchelder nevű amerikai tudós megvizsgálta, hogy az alma C-vitamin tartalma megma-rad-e főzés során. Mivel az almát rendszeren kétféleképpen: pincékben és hűtőházakban szokták el-tenni, mindkét eltevési módot külön megvizsgálta. Vizsgálatánál azt ta-pasztalta, hogy vitamintartalom szempontjából a hűtőházi eltevés kedvezőbb, mert a hűtőházi almák C-vitamin-tartalmukból hat hónapi állás után sem veszletek. A pincében őrzött almák pedig az alatt az idő alatt vitamintartalmuk egy-ne-harmadát elvesztették. A hűtőházi eltevés tehát ezenkívül az íze is jobb és nem olyan romlik, mint a pincében őrzött alma.

1200 éves a cukor.

A világ legrégebbi cukormintáját, egy ládika nádeukrot, Japánban őrzik. Ez a cukorminta 60 más. orvos-ságot használt szerrel együtt Jam-mato tartomány Nara nevű városá-ban van. A világnak ez a legrégebbi orvosgyűjteménye csodálatos-képp-men ma napig egészségben maradt meg, ami elsősorban a japáni száraz idő-járásnak köszönhető. Az 1200 esztendős cukornak érdekes története van. A japáni birodalom fővárosa akkoriban Nara városa volt, ahol a japáni eszázr sok szép épületet, köztük egy udvari múzeumot is építtetett. Kíná-ban a szilárd nádeukor készítését a 7. században tanulták meg, mert Csj-Csung eszázr kiküldöttei az indiai Bihar tartományból akkor hozták be a cukrot és receptjét. Egy japán Kan-Zsin nevű orvos, Krisztus után 755-ben eltanulta a kínaiaktól a ná-deukor készítését és Japánban is meg-honosította. Japánban akkoriban már nyilvános kórházak voltak. Egy ilyen kórház főorvosa volt Kan-Zsin, aki a nádeukrot gyógyszernek hasz-nálta. A mindennapi életben akkor-iban még csak a cukornád szirupját használták, úgyhogy a szilárd náde-ukor csak mint orvosság szerepelt. Kan-Zsin és orvostársai a nádeukor-nak a belső szervek működésében, a test hőmérsékletének szabályozásá-ban és a bélműködés fokozásában tulajdonítottak szerepet, tehát már 1200 évvel ezelőtt felismerték a cu-kornak azokat az előnyös tulajdon-ságait, amelyeket a modern orvosi tudomány azóta újból felfedezett.

Az értékes gyógyszerből egy valót az újonnan alapított esztendőmúzeumban is elhelyeztek, és késői utókor is meggyőződi-gyógyító erejéről. Az 1200 éve-ke a maga nemében egyedül-giség, mert a mai cukorgyárak-cukorrakárakban legfeljebb 1-esztendődi cukrokat találunk.

A székely ezermester hegedűje.

A budapesti Nemzetközi Y nagy feltűnést keltett Duka székely földműves, a maga ált-szített hangszerekkel. Szakértő-ménye szerint Duka János he-gedűk hangja közel áll a régi me-hegedűjének hangjához.

Duka János hegedűjének ként már régóta nagy híre van. keresleti zeneművészeti főiskola-ban Dukától vásárolta a hegy-Keresztes Károly dr. sepsiszer-gyógyító ügyvéd és hegedűműve-s hangversenyt adott a Duka Já-nál készített hegedűn. Kereszte-rolynak annakidején 60 ezre-igérték egy hegedűért.

Duka János a hegedűkészíté-hasem tanulta és mégis olyan-tes széphan-gű hegedűket készí-lyenekeket csak nagy mesterek kö-tek a régi időkben. Budapest kö-reiben nagy érdeklődés mu-zik az örökös, székely ezermes-gedűi iránt.

A szőlő őshazája.

A szőlő őshazája a Kásp-déli részének vidéke. Az Ara-gyen és délebbre, Arábiában

idon és fívadon nő. Kisáziában és Örményországban, továbbá a Kaukázus hegyvidékén a szőlő karvastag, a több emelet magasságba fölkiásztatott óriási fürtöket terem. Örményország egyes hegyvidékein a szőlő ugyan dúsan nő, hogy helyenként az időben útát kell vágni az összefonott szőlőtörzsek között.

A méz, mint gyógyszer.

A mézzel készült kenőcsöket már nagyon régen ismerték. Sőt nagyon sok patikát készítményben is van méz, különösen a hörfönitő kenőcsök nevezetesen erről. Fontos dolog, hogy a méz tiszta legyen és friss. A mézzel bekenet sebek nagyon jól gyógyulnak és nem lépnek fel fertőzés következtében gullyadások. A szájbéliszetben is nagy sikerrel lehet alkalmazni a mézet. Tulajdonképpen tartozik az is, hogy torokgyulladás esetén a méz vagy a mézzel édesített herbatéa kitünő gyógyszernek tekinthető bizonyolni. A méznek ezt a tulajdonságát a régiek is nagyon jól ismerték. Az újkori gyógyászatnak a mézzel kapcsolatos megállapítása egyáltalán elismerése a régiek orvosi tudományának.

Elősegíti-e a szesz az emésztést?

A közfelfogás azt tartja, hogy a szesz italok elősegítik az emésztést, s a felfogás csak bizonyos határok között állja meg helyét. Kiderült ugyanis, hogy a gyenge szeszitalok általában és a nagyon erősek nincsenek hatással a fehérje féték emésztésére. Így tehát a palinka és a sör nem segít elő az emésztést.

Ezzel szemben a borok, különösen jóminőségű pelesenborok jóhatással vannak az emésztésre. A szesz italoknak az emésztésre gyakorolt hatása csak akkor érvényesül, ha nem mértéktelenül fogyasztjuk azokat. Mértéktelen fogyasztás esetén az emésztést elősegítő jótékony hatásuk marad.

Vicinális.

Fűtő a mozdonyvezetőköz:

— Miért nem állunk meg ezzel az omáson?

Mozdonyvezető:

— Azért, mert haragban vagyok az omásfőnökkel.



Minden tanácskérő leveléhez mellékelendő 70 fillér, az orvosi leveléhez 1 pengő. Ezt béléghelyben is lehet küldeni.

B. F. A szappanfű, vagy szappangyökér gyökerében szoponi nevű anyag van. Ez vízben dörzsölve erősen habzik. Habja úgy egyesül a piszkos ruhák zsevédekáival, mint a szappan habja. Ilyen módon pótolja a szappant. Előnye, hogy a ruhák és szövetek anyagát, színtét nem támadja meg. Gyökereiből mosóporokat készítenek.

D. L. Cserebogarakat sem zúzott, sem lisztelt őrlött állapotban nem tanácsos a fejés tehenek akabájába veyíteni. A cserebogár ugyanis a tejnek kellemetlen szagot és ízt ad. A cserebogár sertésnek és baromfinak való óleség!

Z. F. Hazánkban jelentős borcseres tevéyséetek vannak. Forduljon kérésével az Erdélyi Magyar Gaszdasági Egyesülethez, Kolozsvár, Majális utca 16. szám.

K. L. Az üntözővizet egyes kertészekben valóban szokták fertőtleníteni, mert az üntözővízzel ártalmas osirák juthatnak a növények gyökereireihz. A legelőszűrőbb fertőtlenítő anyag a rézgőg. A rézgőgic ugyanis megöli a káros osirákat, a művelési növényeknek azonban nem árt. Természetesen csak kellő szabálmányok és nagy gyakorlat után szabad a rézgőgicel fertőtlenített vizet üntözésre használni.

N. J. A göröggyös kukoricaföld első kapálása nehéz és kűltűbes. A bajon azonban segíthet a következő módon. Műhor a kikelt fiatal kukorica növények kűss megörösödtek, jól boronálják meg a táblát. Ne féljen attól, hogy a boronálással a kukoricának árt. A boronálás esetleg néhány növényt kűttap, azonban haszna felér egy kapálással. Az űn esetében pedig feltűtlenül használjon lea a boronálás, mert a tábla talaja jól el fog munkálódni.

Apróhirdetés

PAJTISZTA, törzskönyvelt agoranyulak beszerezhetőek, agorafonal termelői árban kapható: Végb Mihály unitarius helykűsznél Homoród-alfalu, Udvarhelymegye.

Szerkesztésért felel: PAP JÁNOSY BELA DR. Feladás kűndő: TOTH KÁLMÁN.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkörhöz

A. A. Székelyzombor. B. G. Örszöggy. M. L. Makfalva. S. K. F. Korond. J. S. Kányád.

ELŐFIZETŐINKHEZI Előfizetőink közt számosan fordultak hozzáink és kérték, hogy a kiadásunkban megjelent 1941 évi Erdélyi Magyar Naptárt küldjük el emükre, mert a múlt év végéig szűlő hátrélékukat rövidesen kűgyűjtöttük. Közöljük ezért az érdekeltekkel, hogy a könyvnapirt addig, amíg kűsértékűk tart, elkűldjük azoknak, akik a hátrélékot rövid időn belül rendelik. A naptárt az illető előfizető lapkönygyhöz csatoljuk és így küldjük meg. Megbizottaink közt Vinczeffy Sándor Háromszék megyében, míg Tóth Inre Szentmár megyében végez kűltűdelési munkát. Kérjük előfizetőinket, hogy szeszszedjenek nemcsak a hátrélékot, hanem a f. évi díjat is kűfizetni megbizottainknak.

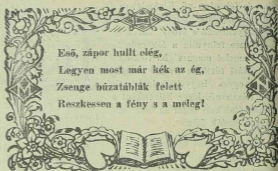
Azon helyiségekhez, ahova ezidő szerrit megbizottaink nem mehetnek ki, csak későbbben, a hátrélékotokat postautalványon szűllítottuk fel. Eddig 1940 dec. 31-ig történt a felszűllítés, illetőleg az utalványon küllített összeg az emírtett időpontig fennálló hátrélékot tisztelettel fel. Az utóbbi hetekben azonban nemcsak a múlt év végéig szűlő hátrélékot, hanem f. év végéig szűlő előfizetési díjat is feltűtöttük és azon előfizetőink, akiknek utalványt küllűttünk, az utalványon levő összeg 1941 dec. 31-ig szűlő hátrélékot, illetve előfizetést foglalja magában. Az utalványon szereplő összegről tehát mindenk, akinek utalványt küllűttünk, megállapíthatja, hogy f. év végéig mennyivel tartozik és mennyit kell behűllenie.

P. E. és dr. Cz. J. lelkesek. Többször küllített már lapunknak, hogy az új házások részere az egy éves ingyenes lapkűldést átmenetileg felfűggesztettük s így a bejelentett új házásoknak sem küllűdhettek ingyen lapunkat.

A tatár-dűtés. A költemény nem felel meg a mi céljainknak. Egyébként is a Magyar Nép a tatárveszedelem 700 éves fordulójáról vezetűhelyen emlékeztet meg.

A következő befolyt pénsekert nyugtűzzuk: K. Á. Érolasz 620. L. I. Szalacs 520. P. L. Szentkatolna 5. Sz. G. Csucsca 6. M. J. Kűkűnyesd 3. S. G. Székelytompa 6. T. J. Csengerbagos 6. N. Za. Kémér 520. K. I. Kraszna 6. D. Gy. Biharfűlgyháza 620. K. A. Kűzdvisárhely 6. G.-kőr Hegykűszszentimre 620. F. Szűv. Kisszántó 620. Ifj. D. I. Margitta 620. H.-szűv. 620. B. A. Felűscsernátón 270. V. F. Esztrő 520 pengő.

T. EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOSZVÁR
Szent György tér



Eső, zápor hullt elég,
Legyen most már kék az ég,
Zsenge búzatáblák felett
Reszkessen a fény s a meleg!

Tanuld meg!

Védekezés a méhek ellen.

Különösen kezdő méhészek vezetik el kedvüket a méhészkedéstől, mert a legvatosabb bánásmód mellett is sokszor van részükhöz kellemetlen méhécskéiben. A bajon



könnyű segíteni arcvédő fátyol, méhészsapka vagy henger-alakú fejvédő használatával. Képzünk el vázron borítással ellátott méhészsapkát mutatunk be. A finom hálón elől nyílás teszi lehetővé a pipázást. A sapka minden jobb szakhereskedésben 2-3 pengős áron beszerezhető.

Miért van kellemes illata a tisztán tartott kisgyermek testének?

A tisztán tartott kisgyermek kellemes testzagának eredetére rendkívül érdekesen vizsgálta az egy svájci orvos tanár vizsgálatai. Corti, zürichi tanár megállapította, hogy a kisgyermek jóillata az anyatejben levő növényi festőanyaggal, az úgynevezett karotinnal van összefüggésben. Ez a növényi festőanyag, amelynek a vitaminkutatások terén is igen nagy szerep jutott, a kisgyermek testében olyan vegyi anyaggá alakult át, amely ibolya illatú. Ez az átmenetelési folyamat magyarázza, hogy a tisztán tartott kisgyermek teste kellemes illatú. Érdekes, amit sokan tapasztalásból is megérthetnek, hogy a kisgyermek testének ez az illata az elválasztás alatt nagymértékben csökken és elválasztás után teljesen megszűnik. Ez is teljesen

Cséplők — Traktorok

Közne mezőgazdasági gépek, traktoralkatrészek, hűtők, golyócsapágyak gyári áron kaphatók
Erdélyi Gépkereskedelmi R. T.

Kolozsvár, Árpád-út 33. szám.

igazolja, hogy a szopó kisgyermek testének kellemes illata feltétlenül összefüggésben áll az anyatejben levő karotinnal anyaggal.

Miért tisztít a szappan?

A szappan tisztító határáról a vegyészek többféle eljárást állítottak fel. Egyik sem fedte azonban teljesen a vegyészek egyöntetű felfogását. Legújabbban a vegyészek tartják, hogy a szappan tisztító képességét főképpen annak köszönheti, hogy bizonyos anyagokat villamosíthat. A vizsgálatok szerint a szappan a zirokat, a kormot, a rozsdat és mindenféle piszkot felületi, villamos-töltéssel bázisa fel és így lehetővé teszi, hogy a szappannal kezelt tárgyak megtisztuljanak.

Meggyőző ok



Péter Mihály uramnak a jég elverte a kukoricáját, mert biztosítva volt, egész vidáman nézett a sok jó példára. Annál nagyobb volt meglepetése, mikor a helyszíni társaság kiküldötte nem akarta a teljes kárt elismerni.
— Én úgy látom, hogy a jég csak a héját bántotta a kukoricának, — mondta a vigéc.

— Csak a héját? — mordult rá Mihály gazda. — hát lássa-e az úr ezt a somfatort? Ha én most ezzel végigkengetem az úr guntyját, vajjon a bőre nem ér meg?

A vigécnek nem volt kedve próbát tenni s Péter Mihály megkapta a kárértét.